

ALBINA CARPATILOR

Apare la 15. și ultima fiș-cărei luni, în fascicule de 2 côle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. s'e'u 70 bani. — Abonamentele se fac la editorul W. Krafft în Sibiiu, la colectanți, la oficiile postale și la toate librăriile.

Dina.

Novelă originală.

I.

— „Lucru ciudat!“ țicea tinêrul Ghermănescu întin-
dându-se în comodul său fotel și așezându-și picioarele pe
un scăunel dinaintea sobei; „lucru ciudat! Fetița aceea
îmi âmbă prin minte neconținut.“

El își rezimă capul de dosul fotelului și rămase cu
ochii țintiți spre tavan, pe când degetele sale făceau me-
canice o țigară.

— „Ar fi ridicul, să mă înamorez, după ce Parisul
mă-a suris cu frumșețile sale, după ce iubirea femească nu
mai are secrete pentru mine. Ar fi într'adevăr ridicul și
trist. Scarlate, fêtul meu, păzește-te de o întemplantare,
care ț-ar peta reputațiunea. . . . Drace! era să mă aprind!“
Intr'adevăr picioarele sale, încălțate numai cu pantofi, se
apropiaseră prea tare de foc. Acastă împregiurare îi aduse
aminte, că trebuie să-și aprindă țigara. Îndată nori de
fum se rădicară încet, mai întâiu rostogolindu-se într'o
colônă grôsă, pe urmă împrăsciindu-se și făcându-se nevă-
țuți. El privi câteva minute visător jocul bizar al colônelor
de fum. Dar în curând acestea din informe, ce erau,
luară o formă pipăită, se prefăcură într'un cap grațios și
mândru cu păr ca pēna corbului și cu ochi de mură cōptă.
Nișce buze rumene, o gură superbă și puțin cam despre-
țuitoare se întredeschideau pentru a lăsa să se vedă două
șiruri de mărgăritare. Ah! dar acei ochi, cât de mândrii
erau ei, și cât îl priviau de indiferent cu o lucire rece,
mai crudă. Pe urmă acest cap căpētă un trup, o statură
înaltă, cu forme bogat sculptate, cu mersul mândru de
regină.

— „Êr ea?“ strigă Scarlat cu necaz, „Mă va persecuta
ea în veci? Piei năluca!“

Ȋicând acestea tinêrul sări drept în picioare, aruncă
în foc țigara abia începută și își scutură lucitōarele plete de

eben dându-și capul îndêrēt cu o grație vigurosă, care te
făcea să te gândești la Apollo din Belvedere. Corpul său
nervos se puse într'o mișcare violentă, pentru a goni chi-
purile, care-î persecutau mintea. Pe urmă cu energia des-
perării tinêrul se aședă pe scaunul dinaintea pianului, și
începu să lovescă cu furie clapele, care scōseră un șari-vari
amețitor. Părea că toți genii infernului se uniseră pentru
a da un concert turbat. Cu încetul însă furia se liniști,
aria luă o formă, allegro vivace se prefăcu într'un andante
dulce și născu o musică duiōsă, plângētōre; se părea
espresiunea unei inimii suferinde. Ochii lui Scarlat se
muiaseră de lacrimi.

— „Piei, diavole!“ stigă el de odată, „etă-mă cântând
aria, pe care a cântat-o ea în sēra, când am vêțut-o pentru
prima oră.“ — Și în necazul său lovi cu tōte degetele ne-
vinovatele clape, care gemură în tonuri lungi și plângētōre.

— „Ah! îmi face rēu!“ și tinêrul luă penelul și
schiță câteva figuri inclare, fără vre-o țintă anumită. Gân-
durile sale se perdură din nou, pe când mâna lui aluneca
mecanice pe hârtie și scornia figuri cu păr negru și ochi negri.

Êr afară vântul sufla greū, néua scârțăia sub pașii
âmbătorilor. Era êrnă, era gerul Bobotezei!

O suflare a vântului sgudui ferestriile și deșteptă din
visuri pe Scarlat, care abia acum vêțu că schițase por-
tretul ei.

— „Brr! a 'nceput să-mi fiă frică. De voiū continua
așa, sunt un om pierdut. Aide, Scarlate, amicul meu,
adu-ți aminte, că un om de valōrea ta nu pōte iubi cu
pasiunea înșitōre a unui slav. Mândrie pentru mândrie,
despreț pentru despreț, dinte pentru dinte! Bravo! acum
te recunosc!“

Și pentru a-și proba, că într'adevăr redevenise omul
de modă al orașului, el sună valetului său.

Acesta intră și primi ordinile stăpânului său; apoi se depărtă. Ghermănescu se găti răpede. Un om frumos n'are lipsă de multă chibzuélă pentru a deveni fărmecător. Printr'o ușură atingere cu peptenul părul său luă acele forme undulătoare, acele reflecturi focose, care sunt caracterul regiunilor sudice și . . . române. Intr'o clipă un costum elegant acoperi frumoșele sale forme. Ghermănescu se îmbrăca tot-déuna fără ajutorul valetului său; era un obicei vechi. Când clopoței negrilor săi armăsari răsunară în curte și o sania ușură și grațioasă se opri la scară, tinărul era deja jos și dintr'o saritură se află în frumosul vehicul.

Biciul pocni odată în mâinile sale și sania sbură ca vântul prin stradele principale ale orașului. Era o cursă nebună. Generoșele animale parcă-și cunoșeau frumseța și grația mișcărilor lor răpedi. Înaintea ochilor lui Ghermănescu se desfășură de odată întinsul lac înghețat, unde o mulțime pestriță alerga nebună în toate părțile. Arborii de pe margine își pleacău cătră pământ crengile încărcate de omăt, statuetele din parc tremurau parcă de frig în goliciunea lor artistică, și abia câte o vrabiă fidelă se mai vedea sgriburind prin locurile, pe unde véra mi de păserele întonau concertele lor capricioșe. Era érnă, și publicul gusta plăcerile ei. Omul e făcut să-și petrecă în toate timpurile. Apa îl légănă în gondole grațioșe, ghéța îl transportă cu răpediciunea fulgerului pe aripile de oțel ale patinelor.

Dar cine era acea regină cu formele încântătoare, care aluneca cu eleganță și maestate pe luciul gheții? Era chiar ea, țina mândrulică.

— „Da, este țina,” suspină Ghermănescu și scârșni din dinți. „Este ea, demonul, care mă persecută. Nu voi să o mai ved.”

Scarlat strînse de furie frânele armăsarilor săi, biciul său șură în aer și atinse cu plésna cóstele nobilelor animale. Acestea, surprinse de pedépsa nemeritată, tremurară de durere și încordându-și toate puterile se răpediră înainte cu o iuțélă amețitoare. Sania sbura formal, abia atingând pământul. La o cotitură ea fu aruncată în lături și înainte de a fi putut opri Ghermănescu caii aprinși se isbi de un stâlp și se rupse. Pumnul de fier al tinărului se încordă atunci și opri în loc animalele turbate. Feciorul sări din sania și le prinse de frâu. Scarlat se scobori.

— „Du-te cu sania acasă,” țise el „și du-o să o derégă.”

Deși această scenă s'a petrecut într'o clipită, ea n'a scăpat din vederea patinatorilor, a căroră atențiune fusese atrasă prin elegantul echipagiū al lui Ghermănescu. Din mai multe părți resunară țipete de femei îngrijate pentru sórtea interesantului tinăr. țina însăși, mândrulică țina, păli și duse mâna la inimă. Dar acesta fu mișcarea unui moment; că-cî îndată fața ei roși, ca și când i-ar fi fost rușine de ceea ce simțise inima, apoi frumoșă fată se aruncă cu pasiune în îmbulzela patinatorilor.

Ghermănescu stete un moment la indoélă, neșciind ce să încépă, apoi făcu un semn de nepăsare cu mâna și intră în grădină.

Îndată câțiva „amici” veniră să se informeze despre starea sa. El răspuse cu liniște, că era tefér și că tot lucrul nu merita să fiă vorba despre el.

— „Mare minune, domnule Ghermănescu,” țise o

dómnă, care se apropiase de grupă, „mare minune, că nu ți s'a întemplat ceva. Am cređut, că se sdrobeșce sania în bucăți, așa de tare a fost lovitura.”

— „Adevérat,” răspuse Ghermănescu, „se putea observa de aci atât de bine? Credeam că totă istoria a fost trecută cu vederea.”

— „Când este cineva un om atât de interesant,” țise o altă dómnă suriđend, „nu se póte să nu atragă atențiunea tuturor în timpuri ordinare; cu atât mai mult, când se află în pericol.”

— „Ce se potriveșce,” se cređu Ghermănescu obligat de a răspunde la acel compliment pe față. „Mă faceți să roșesc, dómnă, măgulindu-mi în modul acesta.”

Cercul amicilor se folosi de această ocașiune pentru a ride.

— „Cred, că va fi cu greū, a-l face pe amicul Ghermănescu să roșescă,” făcu unul dintre ei.

— „O, nici așa de greū, precum s'ar părea,” țise érași cea dintăiú dómnă, „priviți, acuma roșeșce fără vre o causă anumită.”

Într'adevăr o ușură roséță apăruse pe fața lui Ghermănescu, pentru că țina trecuse pe lângă grupa, în mijlocul căreia se afla el, fără a-l învrednici cu o privire. Dar această roséță avu numai durata unei secunde. Tinărul era prea âmblat prin lume, pentru a nu se putea stăpâni.

— „Ei, Ghermănescule, nu patinezi?” strigă un tinăr oficer apropiându-se de grupă. „Am putea face un frumos cadril. Dar ce a-ți pățit mai adinéori, era mai să dai peste o basaconie?”

Oficerul, țicând acestea, întinse mâna interesantului tinăr, care o strînse cu căldură într'ale sale.

— „Ce să pățesc, dragul meu Scarlat,” țise el suriđend, pe când ochii săi sclipiau ca la vederea unei femei iubite. „Armăsarii s'au cam înfierbântat și m'au surprins într'un moment neașteptat. Dar nu e nimic; numai sania a suferit o mică nenorocire, care se va putea repara ușor.”

Cetitorul își va esplica ușor simpatia deosebită a lui Ghermănescu pentru Scarlat, când va afla că acesta era fratele ținei. De altcum tinerii se cunoșeau din copilărie și-și petrecuseră vieța împreună la Paris. Între ei se formase o legătură intimă și durabilă, nutrită printr'o vieța comună. Acest fenomen e fórte des și fórte natural la ómenii avisați a trăi împreună. Dar, de când se întorseseră din străinătate și Ghermănescu văđuse pe frumoșă soră a lui Scarlat, amiciția lui pentru acesta luase o nuanță mai fragedă. Un reflex din amorul său pentru soră se transportase asupra fratelui.

— „Bagă de sémă,” țise Scarlat, „nu te juca cu nișce cai plin de foc ca ai tēi.”

— „Fi fără grije, dragul meu; imi cunoști din destul destoinicia mea în această privință, pentru a fi cu totul liniștit. Dar, hei, băete! adu-mi patinele!”

Grupa de bărbați și femei se împrăscia în toate părțile pe când Ghermănescu își lega patinele. Numai Scarlat remase în apropierea lui. Acest tinăr deștept descoperise iubirea ce se desvoltase în inima amicului său și s'ar fi simțit prea mulțămît să-l aibă de cumnat. Dar recéla ținei pentru Ghermănescu fusese totdeuna atât de manifestă, încât era puçină speranță că dorința lui Scarlat se va realisa vre odată.

Într'un minut minunatele Halifax se află în picioarele lui Ghermănescu, ér cei doi tineri ținându-se de mână începură a descrie arcuri grațioase. Era într'adevăr o pă-reche încântătoare, că-cî Scarlat semăna tare cu Dina.

Cei doi amici se apropiară de o bancă, unde ședea mândra soră a lui Scarlat cu o amică din pension. Ei se opriră; Ghermănescu, care-și propusese să se arête mândru față de Dina, salută cu un respect ceremonios.

— „Cred că d-rele n'au nimic în contră,“ ți se Scarlat, „pentru a face cu noi o preâmbulare.“

— „O, cu cea mai mare plăcere,“ răspuse amica Dinei, „vino, Dinico, să folosim ocaziunea de a patina cu niște patinători de frunte ca acești doi domni.“

— „Eū sunt cam obosită, și mai bucuros m'ăși odihni puçin,“ făcu Dina serioasă, „dar, pentru a-ți face plăcere, mă voiū sacrifica“ adăogă ea cu un ușor suris.

— „Și aveți tótă dreptatea să vă sacrificați,“ ți se Ghermănescu intonând cel din urmă cuvânt, „deórece ghéta este escelentă, ér gerul acesta nu permite să stea omul în loc.“

Cei patru tineri, toți escelenți patinători, se aruncară înainte cu pasiunea tineretii. Publicul se uita la ei cu o admirare vedită.

— „Ce frumoase părechii!“ se auçia din tóte părțile, „cât de bine se potrivesc!“

Și într'adevăr nu și-ar fi putut cugeta cineva ómenii mai frumoși, decât acești tineri, cari alunecău ușurei pe luciul gheței. Și cu tóte că se potriviau corporalmente, se părea că în privința morală există între ei o diferență considerabilă. Ghermănescu, patinând la stânga Dinei, păzia o tăcere, pe care acésta nu se părea dispusă a o întrerupe. Se părea, că sunt doi inimi, cari își măsură puterile și se prepară înainte de a intra într'o luptă de mórte. Ce-și făcuseră ei, pentru a se tracta astfel? Nimic! De când se întorsese Ghermănescu din Paris abia se veduseră de câteva orî. Prima întelnire a fost de ajuns pentru a aprinde inima simțitoare a frumosului tiner. El era atât de obicinuit cu succesele pe lângă femeii, încât credu-se, că va fi de ajuns să facă primul pas, pentru ca o fată fără esperință ca Dina să cadă în brațele sale fărmedată de un amor nebun. Mare fu mirarea sa vedându-se primit cu o rezervă plină de mândrie și de demnitate! În primul moment nu voia să credă ochilor săi, și nu știu de trebuia să se supere séu să rîdă. El adoptă mijlocul din urmă, luă mândria Dinei drept o mască, sub care se ascundeau simțeminte fragede. Dar recéla tinerei fete era atât de sistematică, încât Don Juanului român nu-i mai putură rămănea îndoeli în privința acésta. Era lucru hotărît, că Dina nu putea séu nu voia să-l iubescă. Acésta rezistență îl irită în gradul cel cel mai mare și-l împinse la noui pași. Ghermănescu chiamă în ajutorul séu tótă esperința sa în afacerile amorului, dar tóte silințele sale erau deșerte; săgețile lui otrăvite recădeau sdrobite de pe platoșa de oțel, care părea că învelește inima Dinei. Atunci Ghermănescu s'ar fi retras bucuros din luptă, unde după părerea sa pierdea un timp prețios, dar era prea târziu. Lumea cu ochii ei de Argus veduse deja ce se petrece și în combinațiunile sale pusese unul lângă altul numele lui Ghermănescu și-al Dinei. Reputațiunea tinerului Don Juan era dar în joc și trebuia să sufere cel mai rușinos fiasco, decă se retrăgea. Învingerea Dinei deveni dar pentru Ghermă-

nescu unu punct de onóre. El se hotărî a schimba tactica și a face singur pe mândrul, după cum am vedut la începutul acestui capitol.

Așadar acești doi tineri înaintău în tăcere cu fețele serioase, pe când prietina Dinei, o drăgălașe blondă, pe care o vom numi Ana, și cu Scarlat își potreceau de minune istorisind la verđi și uscate, fără a se mai gândi la cadrulul proiectat.

Dina pe cât era de frumoasă, pe atât era de cu minte. Reputațiunea lui Ghermănescu ajungând până la urechile sale, ea se feri de a cădea în cursele întinse de acest om periculos. Ea simția că nu trebuie să dea cređemânt vorbelor unui om obicinuit cu o vieță ușoră și gata a cădea la picioarele celei dintăiū femeii frumoase. Dina își închipuia amorul altfel, nu șcia nici ea cum trebuie să fiă, dar simția că nu putea fi ca al lui Ghermănescu. De aci aceea rezistență resolută, urmare a neîncrederei.

Situațiunea devenise incomodă, deórece tăcerea se prelungia; Scarlat cređu de cuviință a o întrerupe.

— „Ce sunteți așa de serioși, parcă vă tot plouă și ninge?“ ți se el cătră soru-sa și cătră Ghermănescu. „Cine-a mai vedut ómeni să-și petrecă astfel? Chiar tu, dragul meu Jorgule, care ești veselia personificată, te aréți foarte impresionat de accidentalul de adinóri.“

— „Ah, da,“ făcu d-ra Ana, „uitam să te felicite, domnule Ghermănescu, pentru minunea, prin care-ai scăpat de nenorocire.“

— „Mă simt foarte îndatorat, d-ră, pentru interesul ce-mi arétați, dar mărturisiți că fără voiă ați trădat îndiferință uitând a mă felicita,“ ți se Jorgu cu un suris.

— „Să mă ierți, đeu, domnule,“ observă cu sinceritate drăgălașa copilă, care roșise, „dar este vina d-lui Scarlat. Densul îmi spune lucruri așa de ciudate, încât trebuie să tot rîd și să-mi uit de alții. De altcum nici Dina nu te-a felicitat.“

— „Nu cred, că era de lipsă,“ ți se d-ra Dina cu seriozitate. „Mai întâiū nici nu știu ce i s'a 'ntemplat domnului Ghermănescu, n'aveam de ce-l felicita.“

— „Ce fel, soro dragă,“ o'ntrerup-se Ana cu vioiciune, „n'ai băgat de samă, când i s'a sdrobit sania și i s'au speriat caii.“

— „De sigur mă voiū fi gândit la altceva; de altcum îl știu pe domnul atât de îndemânatic în tóte privințele, încât nu-mi pot închipui că n'ar ieși învingător din astfel de pericole.“

— „Ai dreptate, domnișoră,“ ți se Ghermănescu, „și cu atât mai mult, că pericolile nu m'au speriat nici odată, să fi fost ele cât de mari. Din contră am găsit un farmec deosebit întru a fi încungiurat de ele și-a le învinge.“

— „Én, vedeți, ce filosofi sunt ómenii nostri,“ observă Scarlat, vedând întorsătura periculoasă ce o lua conversațiunea. „Nici n'ăși fi putut crede, că niște ómeni atât de tineri pot fi atât de filosofi. Nu ți se pare, domnișoră Ana, că e mai practic a trece riđend prin vieță, decât a vedea sub fiă-care rosă spinul nenorocirei și-a găsi un farmec întru a rupe acea rosă fără a se înțepa.“

— „Eū sunt totdeuna de părerea D-tale,“ ți se Ana, „deórece știu că ți-ai ales partea cea bună a vieții. Dar, apropo, ce s'alege din cadrulul nostru?“

— „Ah, îmi uitasem de el,“ observă Scarlat, „vedei, domnișoră, cât de mare e farmecul D-tale? Mă face să

uit lumea întrégă.“ Ana roși privindu-l cu o cochetărie inocentă, care-î ședea de minune.

— „În gura D-tale se potrivesc și astfel de complimente,“ duse ea, „că-cî le acoperî în vestmîntul veseliei. Decît acum e vorba de cadrul.“

— „Credeți, că ar fi cu scop să-l încercăm?“ întrebă Ghermănescu. „La ce să mai căutăm bucurii în societatea altora, când le găsim în noi înșine?“

Într'aceea tinerele părechî se opriseră cam obosite.

Scarlat și Ana nerăbdători începură a se necăji alergînd unul după altul. Mișcările lor grațioase, risul lor vesel și tot farmecul tinereței, care strălucia din ochii lor frumoși și din fețele înfierbîntate, atraseră privirile tuturor. Eî curînd se pîeidură în imbulzela patinatorilor uitînd de cadrul, uitînd de Dîna și de Ghermănescu, cariî se uitară după ei pînă îî pierdură din vedere.

— „Ce păreche fericită!“ oftă Ghermănescu cam fără voe. Cu totă rezoluțiunea sa de a fi mîndru și rece, el nu putu rezista cu totul aceluî farmec puternic, care-l cuprindea în apropierea Dinei. Era ca un curent electric, care isvora din marii ei ochi negri, și făcea să se cutremure pe orî ce om.

— „Ea-și găsește fericirea în curățenia inimei și a cugetelor“, duse Dîna. „Omenii bunî și cu conștiința curată sunt mulțamiți cu puçin, și fericirea la ei nici nu se lasă a fi așteptată.“

— „Cu tôte acestea cred, că sunt ómenî tot atît de bunî, cariî ar merita fericirea pe pămînt, dar temperamentul lor nu le-o acórdă.“

— „Aceia, domnule Ghermănescu, sunt ómenii, cariî o caută în prea multe direcțiuni; este natural că atunci nu o găsec în nici una, seú găsec numai o fericire fórte trecétóre.“

— „Dar când, după ce a cercat-o cineva în multe

direcțiuni, cum diceți D-vóstră, și crede că în sfêrșit a găsit-o pe cea adevêrată! Sunteți de părere că în acest cas respectivul nu merită iertare pentru îndelunga lui căutare, și nu merită să ajungă în sfêrșit la ținta încercărilor unei vieți întregi.“

— „Nu, nici odată un astfel de om nu va fi fericit, pentru că nu va putea fi statornic în simțemintele sale. Ceea ce ađi i se pare ținta dorințelor sale, mîne i se va părea o nouă amăgire; acel om va căuta în continuu, fără a afla vre odată; el va trece tot alătorea cu fericirea.“

— „E crudă filosofia d-tale, domnișóră, nu sémênă cu principiile milostive ale religiunei nóstre, care iértă pécătósului, când se pocăește.“

— „Da, când pocăința este adevêrată. Dar aceea numai Dumneđu o șciă.“

— „Numai Dumneđu? Nu credeți, că în ființa omenéscă se află un reflex al divinității și că ea are de multe orî darul de a strêbate cu privirea în inimile semenilor seî și de a ceti ce se petrece înlăuntrul lor?“

— „Cine are darul acela, îl póte întrebuiința, decă crede că merită să-l pună la probă. Decă nu, atunci lasă lucrurilor cursul lor natural; pocăința iese în sfêrșit la ivelă prin fapte.“

— „Așadar tot nu e perdută speranța celui ce se pocăește?“

— „N'am voit să đic asta. Dar, étă am înghetăt, permite-mî, domnule, să mă mișc puçin.“

În momentul acesta Scarlat și Dîna chiar treceaú pe dinaintea lor.

— „Luați-mě și pe mine cu voi,“ le strigă Dîna, înclinînd capul ușor în direcțiunea lui Ghermănescu în semn de adio. Acesta-și mușcă buzele cu necaz.

(Va urma.)

Sătenii.

Vodevil național în 4 acte, de Alesandru P. Petrin.

PERSÓNELE.

Georgiță Stancu, pécurar.

Dochița, o țerancă.

Stavre, Chinez (jude seú primar).

Maria, soçia sa.

Iléna, fiica lor.

Părintele Vasilie.

Aureliu, fiul lui.

Stancu, docintele (învétător).

Moise, arêndașul satului.

Jon Bloj, dobașul satului.

Nicolae Ciubală, cimpoier.

Țeranî, Țerance, și Nuntași.

ACTUL I.

Amorul lui Stancu.

Scena represintă o stradă înzestrată cu pomî, în mijlocul ei o fântână, la drepta o casă, în fața ei alta, cu o laviță înaintea ei.

Scena 1.

Georgiță, în urmă Iléna.

Georgiță (îmbrăcat în vestminte de serbătóre iese afară din casa sa, și cîntă).

Printre pomî crește o flóre
Cea mai mândră de sub sóre,

Dar în astă lume mare
Sêrmana pareche n'are;
Crește 'n o mare pustiă
Făr de soț; făr bucuriă,
Înflorește, vestejește,
Printre pomî se prapădește.

Pasêrea cîntă duiósă
De mult nu mai e voiósă;
I-a perit soțul de grabă,
D'a lui sórte tot întrebă,
Singulară stă ea în lume
Chinul ei nu are nume
Vênătorul nu mai vine
Durerea ca să-î aline.

Dintre stele frumușele
Căđu una pre pămînt;
De-ar fi stéua vieții mele
Ași apune în mormênt;
În mormênt, unde încétă
Viéța mai mult de-a fi,

Principesa Stefania. (Pag. 182).

Unde dorul crud se 'necă
Unde 'nceți de-a mai simți,
În mormântul de scăpare
Unde totul sfârșit are. (bis)

De spre munte și câmpia
Sună-o voce tremurând
Inima-mi de bucuria
În piept ride tot săltând;
Printre crengile stufose
Zăresc acum mândra mea,
De ce-i ea așa duiosă,
Frățiore, n'o 'ntreba:
În mormântul rece, rece
Durerea iute i-ar trece.

Iléna (din depărtare cântă).

Vântul suflă rece, rece
Și prin inima mea trece.
Las să trecă că-i aprinsă
De iubire neînvinsă
Și-a fi bine, dău, prea bine,
Durerea să-i mai aline.
Oho! Oho! Oho!
Oho! Oho! Oho!

(mai de aproape).

A cădut bruma de vreme,
Flórea câmpului se teme
Că pălită și uscată
Se va vedea de odată.
Făr miros, făr de frumseță
Va fi, măre, diminéță,
Și pre piept nu o vor pune
Fetițele mândre, june.
Oho! Oho! Oho!
Oho! Oho! Oho!

(pe scenă).

De vreme de diminéță
Alerg și eu pe verdéță
Și culeg la floricele,
Floricele frumușele;
Și-apoi séra pe la lună
Le 'mpletesc într'o cunună
Și le ud cu lăcrimióre
Că-cî inima rău mă dóre.
Oho! Oho! Oho!
Oho! Oho! Oho!

Georgiță. Iléno!

Iléna. Ah, dragul meu! tu aici? (apropiându-se vrea să-l apuce, el se depărtează, ea face gest de neîndestulare) Ce, tu te depărtezi, nu voiești să mă 'mbrățișezi? tu mă lapedi dela sinul tău, de bună semă alta-și gasește acolo scut, și de-ar fi adevărat îți jur că ai fi făcut un păcat mare.

Georgiță. Iléno! pieptul acesta, în care scînteia de iubire s'a stins de tot cu mórtea bunilor mei părinți, care nici n'a cunoscut fiacăra sântă, acest piept încetă acum de-a palpita; oh de-ar înceta pre veci!

Iléna. Georgiță! Vedî, tu ești un om, care judecă prea iute și fără precugetare. — Dcă s'ar fi prăpădit toți feciorii, ai căror părinți au murit înaintea lor; atunci ce ar face omenimea, ce ar face fetele mari!? — Cugetă mai bine; n'ai putea tu găsi în satul întreg o ființă, care

să înlocuască pre scumpii tîi părinți, deși nu cu totul, dar cel puțin să te pótă ferici pre tine.

Georgiță. Am cugetat eu la acestea, dar am vëdut că sóță mie nu mi-a rënduit sórtea. Aceleia, care m'ar putea ferici, nu-i e iertat să fericéscă pre un biet pëcurar. (grivind rușinat în jos).

Iléna. Așa este! crudă este ursita, ea desbină aceea ce inima unește, — frînge ce jurămintul légă, îngropă ce speranța naște. — Este un adevăr trist. — Însé sórtea nu póte duce până la nefericire, dcă omul tare se luptă cu ea; arătând barbăția el tot póte secera ceva.

Georgiță. Ai dreptate; bărbatul arate, că este bărbat; însé înzadar se luptă, este prostia să se lupte când își vede neputința.

Iléna. Neputința!

Georgiță. Da, neputința, ce-mi sugrumă tótă speranța; destul, Iléno, cum vëd te grăbești, eu mă duc la biserică să daú mulțamită Domnului, și de acolo plec la turmă.

Iléna. Și când gândești să te întorci?

Georgiță. Să mă 'ntorc! nu cred că mă voiü rentórce.

Iléna. Georgiță!

Georgiță. Da, draga mea. La ce să mă rentorc? la batjocuri? nu; sunt cu mult mai cu minte, vrëu să încungiur lumea acéstă, că-cî tóte într'ênsa mi sunt urite, — vrëu să mă duc pre munți, unde cred că-mi voiü recăpëtă liniștea. Acolo, în libertate, încungiurat de făpturile tatălui ceresc, cred că voiü găsi pace. — Și acum, sănătate, Iléno cugetă lá mine, la acela care s'a gândit la tine și și nópte.

Iléna. Georgiță, tu glumești?

Georgiță. Ce pricină ași avea să glumesc.

Iléna. Și te duci?

Georgiță. Dcă voesc binele meu, liniștea sufletului meu.

Iléna. Și eu cum rămân?

Georgiță. Tu (ostând) tu rămâi în brațele părinților tîi; de i-ași avea și eu. Prin mine nu poți pierde nimic.

Iléna. Nimic?

Georgiță. Dragă mea! îmi lingusești tare, dar înzadar, eu voesc ca uitând lumea să mă pregătesc a revedea pre aceia, cari de sigur sunt în raiul fericiților. — Dcă prin mine ai și pierde pe cineva, acesta ar fi numai un conșcolar, un ortac din tinerețe, ceea ce se întemplă adese-ori.

Iléna. (confusă) Dar, nu pierd numai un conșcolar, și ortac, dar pierd mai mult! Georgiță! ascultă-mă, pierd eu liniștea, pacea mea, care mi-e tot atât de scumpă ca și ție a ta; ba pierd mai mult, pierd fericirea mea, că-cî te iubesc.

Georgiță. (confus și îmbrățișându-o) Sêrmană copilă! ai învëțat a iubi pe un nefericit; tu voiești să mă mângăi, dar nu vei putea.

Iléna. Georgiță! așa vătëmare n'ași fi așteptat dela tine, seú dórá iubirea mea purcésă din adâncul inimei nu te póte ferici? Georgiță! nu fi nemulțamitor, nu căuta și asculta la vorbele Dochitei; ea te iubește póte, dar nu ca mine. — Ea póte îți scie vorbi mai frumos, decât mine, dar la mine inima vorbește.

Georgiță. Nu ascult eu de Dochita; ea este o copilă flusturată; îți spun, și-ți jur pre numele meu, și al scumpului meu tată, că te iubesc, te iubesc cum l'am iubit pe

el, dar nu pot cere iubirea ta, căile noastre sunt despărțite. Să vorbim cu socotă, Héno! Veđi, eu sunt un uitat de lume, un biet pécurar, care slujind unuia și altuia, ca un rob își câștigă pâinea de toate zilele. — Eu nu pot fi al tău, tu nu poți fi a mea. — Că-cî de-ar ști tatăl tău că noi ne iubim, m'ar scóte din sat, ar face ca să fiu un prăpădit pre lumea acésta, numele tău ar fi pėtat, fericirea ta sclintită.

Iléna. Tata nu știe de iubirea noastră, dar de ar și ști, cred că n'ar dice: ba.

Georgiță. Cređi, ești încă copilă! lumea cugetă altfel, prin urmare și tatăl tău. — El voiește a-și mări numele; prin mine nu póte fi acésta.

Iléna. Însé eu nu vréu pre altul, decât pre tine.

Georgiță. Pre mine (ridénd) mă ferecești! fericit sunt când cuget numai la tine.

Iléna. Georgiță! nu vorbi așa, déca mă iubești cu adevórat, rămâi aci și nu asculta de nimeni, că-cî toți voesc réul tău, te pismuesc că ai iubirea mea; fi numai tare și crede în iubirea mea, pe care ți-o jur aici înaintea lui Dumnezeu.

Georgiță. Oh! ânger curat, tu, care-mi ești mai drag, îmi juri credință aici pre pământ, iubire în veci, — îți mulțamesc, iértă-mé; când pot dice mulțămire, atunci pécătuesc în contra mea, — a-ți mulțami pentru acésta nu pot de fel.

Iléna. Dar déca ai putea?

Georgiță. Oh! spune, și va fi, — de-mi stă în putință — poruncește, și-ți aduc jertfa iubirei.

Iléna. Eu nu știu să spun nimic, ér a porunci nu sunt învėtată, mai ales când voesc binele meu.

Georgiță. Binele tău?

Iléna. Da, binele meu, și când voesc acésta, atunci trebuie să mă rog; decî, de cunoști îndurare, te rog pre cuvėntul acesta frumos: rămâi lângă mine, nu mă face să am zile triste.

Georgiță. Rămân! dar numai déca veđi că tatăl tău se învoește la unirea noastră; déca nu (ofând) dá-mi de știre fără toți, că să-mi caut ursita, (se aude un clopot) acum clopotul sună, chiamă creștinii adevėrați la biserică, mă duc, rămâi cu Dumnezeu.

Iléna. Lasă slujba de dimineță, vei merge la liturgiă.

Georgiță. Nu, draga mea, trebuie să merg, rămâi cu Dumnezeu! (iese)

Iléna. Dumnezeu cu tine!

Scena 2.

Iléna. (uitându-se după el) S'a dus! De bună sémă se întărește, că-cî clopotul sună a patra óră; până va ajunge le biserică, slujba va fi și gata. — Oh Dumnezeu! mare ești, tu legi sortile ómenilor, tu le binecuvintezi; bine cuvėntă și legătura mea, de e drėptă și adevėrată, purcésă din adėncul inimei mele, încununéză-o cu crini înfloriți; ér de nu, Hé, Dómne, ca bucuria de acum cu zimbetu-í dulce să-mi fiă nereficirea întregă. — Însé nu mă înșel eu, nu, că-cî ceea ce simț nu este vicleniă, nu mișeliă, nu instrument afurisit, nu pécát dejositor, ci este iubire sinceră, este legătură sántă, speranță viuă, credință drėptă. — Iubirea nu póte fi pécát, este numai virtute, și a iubi cu virtute, este voea și legea lui Dumnezeu. (intră în casă).

Scena 3.

Dochița (vine cu olul la fântână cãntând).

Frunța 'n crėngă când s'usucă
Vine timpul să se ducă
Iubitul inimei mele,
După care mor de jele.

Las să mérgă déca-l chiamă
El să nu fiă cu témă,
Inima mea îi remâne
Nu adórne de-ađi pe mâne.

Mergi, iubite, mergi făr' frică,
Veđi tu-ai suflet de bádică,
Eu de-ași fi fecior ca tine
Nu m'ar mai întrece nime.

De-ar fi vorba de iubit,
Eu ca fecior renumit
Mi-ași alege o mândruță,
Carea să-mi fiă draguță.

Așa, cum revarsă dorile, de loc îmi iéu olul, să aduc apă dela fântána Stanciului, așa se numia moșul pécurarului Georgiță! ah! ce vremi erau atunci! ómenii șciau mai multă pietenă, așa-mi dice tata, că-cî eu n'am trăit pe timpul lui Stanciu, ci tráesc pre timpul lui Georgiță. — Așa đéu (uitându-se în casa lui Georgiță) așa, nu este mirare (uitându-se pe feréstră) Oh! Dómne, nu este acasă și eu flechetesc de mé dóre gura:

Oh! ce pacoste pre mine
Eu fată făr' de rușine
Cânt și strig în gura mare.
Ah! inimă aibi răbdare.
Strig și cânt, dar nu știu cui,
Este lucrul dracului,
Eu sunt plină de iubire
El e plin de amăgire.

Dar n'am ce face-l iubesc
Pentru el ori-ce jertfesc,
Și đéu eu nu sunt de vină
Că inima-í e străină.

Oh! ce dulce-í a iubi,
Prin iubire-a ferici;
Mai dulce-í a fi iubită.
Prin iubire fericită.
Îl iubesc, când prin coline
Vine cãntând doine line,
Dar cum veđ e fórte rece,
Cu mine, đéu, nu-și petrece.

Dar n'am ce face-l iubesc
Pentru el ori-ce jertfesc,
Și đéu eu nu sunt de vină
Că inima-í e străină.

Mulți feciori îmi calcă pașul
Mulți ar bea și aldămașul,
Frumușei și dragălași,
Ómeni buní și mulți bicicași,
Mulți îmi spun c'ași fi frumósă,
Tuturora dragostósă,
Eu le cred, dar pentru toți
A da inima nu poți.

N'am ce face-unul iubesc,
Numai pentru el trãesc,
Însã el nu m'e iubeșce;
Veđi, asta m'e necãjeșce.

De sigur este prin ocol, dar am cântat și n'a ieșit afară, într'adevăr îmi vine să m'e mâniū, dar stãi, aud tropote. (se uitã în dreapta) Aū ieșit ómenii din bisericã, étã și invetãtorul Stancu; omul acesta este omul minunilor; trei muieri a avut, și tóte i-aū murit, și cum am auđit vrea să se însóre pentru a patra óra, pot crede cã este un pãgân.

Scena 4.

Dochița și Stancu.

Stancu. Ah, bunã diminéta, Dochițo, bunã-ți fiã inima, dar cum te mai lauđi.

Dochița. Rëu, fórte rëu.

Stancu. Mulțam lui Dumneđeu cã-i bine, numai bine să fiã.

Dochița. (aparte) Er i-aū lunecat glasurile prin urechi, de este surd.

Stancu. Așa, bine ție, și-apoi cinstita aflare cum stã?

Dochița. Mulțam, invetãtorule, ia te osteneșci a m'e întreba, dar îți spun, cã nu-mi merge prea bine.

Stancu. Nu prea bine? bine și așa, decât rëu de tot; — d'apoi cum dormiși a sérã, visuri bune te legãnaū?

Dochița cântã:

Am visat, ce-am și visat?

Am visat cã am plecat
Sér' așa cam pre recóre
În tóle de serbãtóre:

Cu cămașa împistritã
Cu chițela auritã
Și cu póle frumușele
Cu brãcere subțirele.

Cu o flóre în cosițã,
Cu un zimbet pe guritã
Sus în dél la baba Flóre
Unde țineau ședetóre.

Și-am jucat, mi-am petrecut
C'un fecior fórte plăcut
Jucãi cu el Ardeléna
Și în urmă Bãnățéna.

Și-apoi el un sãrutat
De pre buze mi-a furat.
Veđi, atâtea am visat
A sérã când m'am culcat.

Cãtrã đorí ér am visat
Cã m'am și încredințat
Cu cela ce mi-a furat
De pe buze-un sãrutat.

Eū tare m'am bucurat,
Inelul l'am și schimbat,
La bisericã-am plecat,
Cã-i vremea de cununat.

Dar acum îmi veđi mirarea
Și în urmă întristarea,
Popa când m'a întrebat
De-l voesc eū de bãrbat;

Am stat în loc l'am privit,
I-am spus ca-i al meū iubit,
La mire-apoi m'am uitat
Dar' de loc m'am speriat.

În loc de-un mire frumos
Veđ pre unul uricios,
Ha, ha, ha,
Batã-l crucea,
Ha, ha, ha,
El era
Ha, ha, ha,
Dumnea-ta.

Stancu:

Ce visași, frumósa mea,
Pre mine m'e bucura,
Una decã n'a'i fi đis
Un lucru fórte de ris.

Đici, cã eū's om uricios
Asta-i lucru curios.
Veđi la mine, ce ochi am
Ochi frumoși ca de curcan.

Veđi o singurã privire
Te sileșce la iubire,
O lacrimã durerósã
Te face să fi duiósã.

Veđi, fața mea frumușicã
Te atrage, pãsericã;
Un sãrut din gura mea
Este fericirea ta.

Lasã visul tâlcuit,
Eu dragã-s al tãu iubit;
Facem nunta pãnã 'n post,
Nuntã mare cum n'a fost.

Și apoi m'e ai drag?

Dochița. Ce drac? așa de diminéta vorbești de dragoste? ce vei face preste tótã ziua? — Și-apoi și Domniei tale îți mai vin astfel de gânduri?

Stancu. Oh! inima mea este tot tinérã.

Dochița. Așa cređi?

Stancu. Și când te veđ, înfloreșce.

Dochița. D-ta glumești.

Stancu. Nu-mi ție D-ta, ție-mi numai Gavrilã.

Dochița. Mi se pare șod numele acesta, nu l-ași putea respunde de fel.

Stancu. Nu-ți place de el?

Dochița. Nicí de D-ta.

Stancu. Nu, dar de pëcurarul Georgiță?

Dochița. Nu șciū.

Stancu. Dar eū șciū cã lui nu-i place de tine, ci de Iléna chinezului.

Dochița. De Iléna chinezului! nu cred.

Stancu. Crede, séu ba, însã eū îți spun cã-i așa.

Dochița. Și de unde șciū D-ta asta!

Stancu. Ai vrea să-ți spun; te cred, dar nu vréu; ție îți place de prostul de pëcurar, și de invetãtorul Stancu nu, copilã próstã ce ești, cugetã numai; ca dãscãlițã, capeți la tótã sãptãmãna 50 de óuë dela copii, la an cãrpã de mëtãsã, trei rochițe de për greū. — Șeđi pre scaun, și poruncești, Dómna mare; ca soția unui pëcurar, lucrí ca robul tótã ziua, ba nicí nóptea nu-ți capeți liniștea doritã.

— Dochița, gândește și judecă tréba mai bine, că-cî de nu, tu te veî căi. (iese).

Scena 5.

Dochița:

Dascălul acum îmi spune
Pre Dumneđeū o minune
Și el crede, ha, ha, ha,
Că-o să fiū soția sa.

Ce-mî spune nu-î de mirat
Mintea acum l'a lăsat,
Ōmenii la betrănețe
Cugetă la tinerețe.

Tinerii făr cugetare
Lucră tot spre-a lor stricare,
Béū mult și se veselesc
Și cu graba 'nbetrănesc.

Er atunci le vine 'n minte
C'ar fi fost lucru cu minte

Tinereța a-și păstra
Cu ea a nu se juca.

Dómne, când îmbetrănesc
Aū capul copilăresc,
Cu copile frumoșele
Vrėū să-și uite marea jele.

Și-apoi multe copilițe
Își vînd ale lor gurițe
Unui om îmbetrănit
Unui tutcan ciupelit.

Dar cu mine n'o să-și uite
Betrănul jelea prea iute,
Că-cî il car cu furca mare
Și-î daū bâte pe spinare.

Glóba bėtrână incepe a da din picioare. Și-apoi să
mė țin de ris, când dragóstea-l mēnă ca să-mi dăcă, cum
mė iubeșce. Mult timp mai pierd la fântána acėsta, mė
duc a casă. Ce căutaî nu aflaî! (iese).

(Va urma).

O nópte pe Pincio.

... haec tantum alias inter caput extulit urbes
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.
Virgil (Ecl. v. 25—26).

Nóptea este liniștită, blonda lună dă lumină
Revėrsănd a ei palóre peste splendida colină;
Ochiul predomină liber larga vesela câmpii
Săgetat de rađa stelei lucitóre argintiă;
Și tabloul vechei Rome se desfășură în vale
Plin de suvenirî antice peste tot, în orî ce cale.

Frémėtul ușor al frunzei de Zephir încet mișcată,
Dulcele murmur al apei prin fântáne aruncată,
Cântul lin al filomelei ce de-alung rėsună 'n vale
Melancolic se aude vėrsănd melodii de jale:
În acėstă reverie de concerte repetate
Staū pe Pincio și contemplan a Cesarilor Cetate.

Se zăresc pe ici pe colea monumente ruinate,
Arcuri de triumf antice, care'n secolii ilustrate
Aū fost martori omenirei l'a ei fapte bune, rele,
Trecėnd peste generații, peste vremile acele
De virtute esemplară și de crudă tirăniă,
D' eroism, de lașitate, libertate și sclăviă!

Coloseul ce creștinii l'aū scăldat în al lor sânge;
Cu ovalul său gigantic în ruine, par' că plânge
Timpurile glorioșe și-a lui Flavius mărire,
Ce-aū sburat pe-a vremei aripi în eterna adormire;
Totul zace în tristeță, brėul morții tot încinge,
Și ne-arată c'omenirea lin se trece, lin se stinge.

Lângă dēnsul se rădică într'o și mai tristă stare
O ruină solitară a palatului, în care
Calpurnia într'o nópte avu acel vis oribil
Ce profetisă lui Cesar de sfērsitul său teribil.
Erba verde creșce astăzi pe aceste ziduri sfinte
Ce-aū servit l'atățî resboinicî de eroice morminte.

Templuri vechi cu mari statue d'o perfecțiune rară,
Înegrite, mutilate de a timpului povară,
Ce mărețe monumente 'n miî de stiluri variate,
Numėroșe obeliscuri tóte din granit lucrate,
Unde lumea 'n alte vėcuri se ducea să se închine,
Ađi sunt triste, plângėtóre, singuraticice ruine!

E Romanul For ce-ascunde miî d'istorice comóre,
Fiă-care petró 'ntrėnsul câte o legendă are,
Ochiului el ađi presintă o magnifică privire
Dar gândirei aminteșce o duióșă suveniré,
Arėtând acea colină de ríultî secolii venerată,
Unde gășcele antice Roma o-aū salvat odată.

Colo e acea fatală, negră Tarpeiană stâncă,
O! Ce gróză mă cuprinde! Spaima cât mi-e de adēncă
Când gândesc câte victime pe acest altar feroce,
Aū perit după verdictul, după a dreptății voce,
Ce sub nume de „culpabilă”, póte chiar nevinovate
De pe vėrful astei stânce în fund eraū aruncate!

Panteonul cu rotunda-î înegrită de vechime,
Ochiul se înfricoșeză de gigantica-î mărime,
De Agrippa lui Jupiter rădicat plin de mărire,
Cu colóne strălucite din granit și din porfire.
Bonifaciū mai în urmă prin puterea cea străină
Închină frumosul templu l'a „Martirilor Regină“.

El ascunde printre alte două falnice morminte
A două ómeni mari ce lumea vecinic îi va ținea 'n minte,
Unul e al artei rege ce cu magica-î penelă
A știut ca să-și căștigue nemurirea eternelă;
Celalt este chiar un rege ce 'n viața-î strălucită
A făcut Italia mândră, mare, liberă, unită.

Sântul Pietro se înalță l'a lui Vatican picioré,
Cu superba-i colonadă, ce mărire, ce splendóre!
Cu tot fel d' arhitectură ce-a produs mintea umană,
Dorică și Composită, Ionică, Corinthiană;
Cu splendide mosaicuri și sculpturi surprindetóre
În porfir, în galben-antic și 'n granit — nemuritoré.

Tot aci e și palatul Sântul Scaun ce ascunde,
(Unde cine nu e popă, fórte greu póte pëtrunde.)
Cu bogatele museuri, capo-d'opere frumoése
De pictură și sculptură; manuscrise pretioése
Staú uitate prin cartóne sterpe, vechi și ruginite,
Care d'ar fi la lumină-ar fi comori neprețuite.

Câte alte monumente, porți, colóne, templuri sfinte,
Terme, arcuri și fântáne, mausoleuri și morminte,
Ce măreț trecut trădează astăzi tristele ruine!
Un trecut ce cartea luméi chiar nu'l scie încă bine,
D'ar fi de trei ori mai grósă totuși n'ar putea descrie
Tóte minunile-antice, cufundate 'n vecinicie.

Roma! Roma! Vechiă Roma, cult d'atâte lucruri sfinte,
Tu, al omenirei légân, patria Latinei Ginte,
Ce închipuire viă să-și formeze-a ta privire!
Ce întins tabloú istoric de antice suveniré
Se desfășură 'naintea orí și cărui te priveșce,
La trecutu-ți și presentu-ți cineva când se gândeșce!

Începutu-ți se afundă în a secolilor umbră,
Deslegarea lui e-ascunsă ca într'o enigmă sumbră,
Positivul nu cunoșcem, a perit în vecinicia,
Ai tēi fundători, se vede, inspirați de gelosia,
Aú subtras ori ce mijlóce necesare cercetărei,
Și-au ascuns a ta fundare sub pecetia uitărei.

Prin resbóe sângeróse barbarii te devastară,
Monumentele-ți frumoése fără milă pustiară,
Prefăcând în bălți de sânge tóte forurile tale
Trecând tot prin foc și spadă ce era în a lor cale,
Tu le suferiși pe tóte făr' a perde a ta fală
D'a lui Romulus cetate, de a luméi capitală.

Dup' imperii și republici, începură să te lege
Alți barbari în rasă négră ce port masca sânteii lege
Și aú supt din al tēu sânge secolii mulți făr' încetare,
„Arbitragiul“ a lor lege, și devisa „subjugare“,
Dar trecuși fără de murmur și prin astă tristă fasă,
Așteptându-ți cu răbdare stéua ta cu dulcea-i rađă.

Roma. Martie, 1880.

Și veni în fine ora, ora sacră, mult dorită
Sfărâmând a tale lanțuri, rupend masca ipocrită;
Ađi ești capitala țerei mândre, rîdëtóre, vie,
Țera muziceii, picturéei, țera dulcei poesie,
Țera ce-a născut din sinu-i geniul acel gigante,
Pe al poesiei rege, pe nemuritorul Dante.

Dante! Dante! Geniú falnic! radiósa-ți strălucire
Trece preste omenime, preste-a nóstră 'nchipuire;
Ești mai nalt de cât sublimul, și päreche n'ai în lume;
Lasă-mé să gust plăcerea pronunțiând sacrul tēu nume,
Lasă-mé să sorb dulcétă adorând sublima-ți pană,
Ce a scris cu-atâta farmec biblia italiană.

Acea operă măreță e „Divina Commedie,
Capo d'operă al artei ce se ȓice „Poesie“;
Prin întunecósa selvă, unde ne transporti cu tine,
În Infern, în Purgatoriú și în Paradis în fine,
Totul e sublim, patetic, lucitor, plin de mărire,
Cugetarea ce-mi înecă și orbeșce-a mea privire.

Al tēu soț este Petrarca, ce dintr'un sërman abate
Deveni poet ilustru, mare în eternitate;
Alte geniuri înalte cu-a lor pană măestrósă
Aú făcut prin a lor opuri limba lor mult gloriósă.
Voi, urmași ai celor anticii, sunteți demni de un Catone
De Virgil, Horaț și Cesar de Tacit și Cicerone.

Étă dar, frumoasă Romă, ești al libertăței templu,
Tu la multe alte state astăzi poți servi d'eseplu,
Étă rolul tēu cel mare, étă fericita-ți eră,
Viitorul îți suride, și vieța ta prosperă,
Într'o ȓi ce nu-i departe vei fi éráși cu mândrie
Ce-ai mai fost în alte vécuri, falnică împărăție.

Colo 'n Orient departe înfloreșce o grădină,
De Trajan ce e plantată, de origine latină,
Unde vieța e mai lină și câmpia mai mánósă,
Aurora mai rosalbă și luna mai luminósă.
Este mândra Românie, este fica ta cea jună,
Veđi, pe frunte-i strălucesce o eroică cunună.

Ea din tine e născută și din tine-i al ei nume,
Și cu tine împreună va 'nflori și ea în lume.
Tu îi vei păstra în sinu-ți a ta dragoste maternă,
Și ea, demnă d'a ei mamă, de cetatea cea eternă,
Va întinde-a sale brațe dela munte pân' la mare,
Conservând a ei devisa, care e: „neatêrnare.“

H. Rheinstejn.

Ț a r c a.

I.

— „Astă-ȓi voiú căpéta óspeți.“
— „Pre cine? ... de bună sémă nișce némuri, nișce
cunoscuți? ...“
— „Nu știú! ... némuri, cunoscuți, ori necunos-
cuți! ...“
— „D'apoí bine! ... de unde știú dară că vei căpéta
óspeți? ... Cine ți-a spus? ...“
— „Cine să-mi spue! ... ía o pasere!“

— „Care? ... nu cum-va vr'o pasere măestră? ...“
— „Nu! ... alta! ... én caută colo spre cel gard! ...
veđi-o cum sare din par în par! ... aceea mi-a spus!“
— „Așa! ... acuma-mi mai vii de-a casă! ... acuma
te pricep ce voești să ȓici! ...“

Acesta e un dialog, pre care-l întêlnim fórte adese-
ori la poporul român, și cei ce vor fi petrecut mai mult
timp la țera, și se vor fi interesat mai de-aprópe de obi-

ceiurile, credințele și reminiscentele străbune, vor pricepe îndată despre ce fel de pasere e vorba. Sunt însă deplin încredințat, că cei mai mulți, pentru că nu-și prea bat capul cu datinile și credințele strămoșești, nu vor pricepe nimic din acest dialog.

Remâne deci ca tot noi să-i explicăm înțelesul.

Paserea, despre care se face amintire în acest dialog, e Țarca (lat. Corvus Pica L.; Pica vulgaris. germ. die Elster, Atzel, Gartenkrähe). După credința poporului român, când Țarca sare din par în par dinaintea unei case, prevestește prin cântecul său venirea unor oșpeți.

Dar mulți nici acuma nu vor ști cu siguranță despre ce fel de pasere e vorba. Și cu tot dreptul, că-cî sub numele indicat e cunoscută numai în Bucovina și Moldova.

Poporul român din Transilvania o numește „Sarcă”.¹⁾

O cimilitură din ținutul Lăpușului, publicată în foia poporală „Seșetorea”²⁾, sună:

E lungă
Nu-i furcă;
E neagră
Nu-i țigancă;
E albă
Și nu-i domnă.

Er, adunătorul ei, Dl. Alecsa Lateș, o deslăgă astfel: „Sarcă, o pasere”.

Tot „Sarcă” se numește această pasere și de către Români din unele ținuturi ale Ungariei.³⁾

În Muntenia însă, după cât știu eu, e cunoscută numai sub numele de „Coțofană”.⁴⁾

Bărbătețul acestei paseri se chiamă în Transilvania și Ungaria „Sarcoiu”,⁵⁾ ér în Bucovina „Țarcoiu”.

Etă în câteva cuvinte paserea, despre care fu vorba în dialogul arătat mai sus.

Deci, după ce o cunoșcem cu toții, să trecem la datinile și credințele Românilor despre dânsa.

II.

O legendă din ținutul Lăpușului ne spune următoarele despre Țarcă:

Țice că, însurându-se împăratul paserilor, a poftit pe toate paserile la ospet,⁶⁾ și pe toate le-a cinstit, le-a ospetat și le-a omenit cum se cade, fiă-care a fost îndestulată și mulțămită.

Sarca însă, tot săria din blid în blid și tot striga: „Țire și mie! țire și mie!”

Atunci bucătarul, care se afla în bucătărie și nu-și putea da rënd cu pregătirea bucatelor, mâniindu-se pe dânsa, că nu-i dă pace, ci tot cere să-i dea și ei de mâncare, apucă o lingură și aruncându-o după dânsa o lovi drept în spate.

Cât de avană va fi fost lovitura aceea, nu pot spune, dar destul atâta: cavanul lingurei remase pentru totdeauna întipărit în spatele Sarcei, ér cōda lingurei s'a prefăcut în cōda Sarcei, pentrucă până atunci Sarcele erau fără cōdă.

¹⁾ După împărțirea dlui G. Crăciunașiu, din Clobanțuș.

²⁾ An. II. Budapesta. 1876 p. 50.

³⁾ După împărțirea dlui I. Pop, învătător în Șomcuta-mare.

⁴⁾ În mai multe cărți edate în București.

⁵⁾ După împărțirile dlor G. Crăciunașiu și I. Pop.

⁶⁾ »Nunta» în unele părți ale Transilvaniei și Ungariei se numește »ospet».

Sarca începu a sări în colo și 'n cōce, a striga și-a se clătina, că dōră-i pică lingura prefăcută în cōdă. Dar înzadar! nici până în ziua de astă-ți nu i-a mai picat cōda, deși bate ne'ncetat dintr'ênsa.¹⁾

III.

Români din ținutul Șomcuței-mari, în Ungaria, istorisesc:

Un om s'a dus odată într'o pădure dōmnescă după lemne.

Etă, că tocmai când voia el să-și tae lemnele trebuincioase, vine gornicul,²⁾ fi iea carul cu boii și-i mână la curtea domnescă.

Omul, ca cel cu paguba, după ce se scărpină puțin în cap și se mai sfătui cu mintea, ce are de făcut, se duse în urma gornicului, tremurând de frică din pricina pedepsei, ce socotia că-l așteptă.

Dar când sosește la curte, ce să vadă? . . . un ospet mare, și 'n loc să-l pedepsescă, începură a-l ospeta și pe dânsul.

Și n'aveau cum să nu-l ospeteze, deoarece mâncare era destulă și prea destulă, că-cî au fost tăiat lavițele³⁾ și-au fost ucis bancele.⁴⁾ Érá socăcițele⁵⁾ care din care se 'ntreceau cărand apă cu ciurul și tăind lemne cu sapa.

Omului nostru încă-i puseră de mâncare într'un blidul plin plinuț mai până pe fund.

Apoi îi deteră o linguriță ca să 'ntingă cu ea în zama de sorbit.

Sătul de-atâta ospet domnesc se sculă acuma omul dela masă, își înjugă boii la car și plecă spre casă.

Pe drum îl însoția și-o Sarcă, care îi tot cânta.

Omul nostru însă, știind din bătrâni, că cântecul Sarcei nu e semn bun, o hșii cât o hșii. Dar Sarca tot Sarcă! . . . cu cât era hșiiată mai des, cu atâta cărfia mai tare.

Atunci omul se supără pe dânsa și aruncă în ea cu lingurița ce-o aducea cu sine dela ospetul cel domnesc; lingurița se acăță de cōda Sarcei, unde a remas până în ziua de astă-ți.

Etă de unde și pentru ce are Sarca cōdă așa de lungă în forma unei lingurițe.⁶⁾

IV.

La Români din Bucovina încă aflăm următoarele despre Țarcă:

A fost odată un om la nunta unor tineri împărați din țilele vechi.

Cum și-a petrecut el la nunta aceea și ce-a mai făcut nu vë pot spune. Atâta numai că s'a întors a casă c'o linguriță de cuțitor,⁷⁾ ce se vede c'a căpetat-o în dar dela socrii cei mari. Érá după ce a sosit a casă s'a pus la masă și-a început a mânca niște zamă ferbinte.

Etă că, tocmai pe când sorbia el mai bine și mai

¹⁾ Acastă legendă din Transilvania mî-a com. Dl. G. Crăciunașiu.

²⁾ Gornicul = pădurarul.

³⁾ Lavițele = lațele, după cum le numesc bucovinenii.

⁴⁾ Bancele = scaunele.

⁵⁾ Socăcițele = bucătaresele.

⁶⁾ Acastă legendă mî-a com. Dl. I. Pop.

⁷⁾ În unele locuri se țice »cusitor».

cu gust, vine la densus o Țarcă și începe și ea a cere de mâncare.

Dar omul, necăjit fiind dela nuntă, unde pe semne nu prea avuse timp să mănânce mult, se mânia foarte și asvêrli cu lingura cea de cuțitor după Țarcă, care pe atunci n'avea cода. Lingura împărătescă se implântă cu găvanul în spatele Țarcei, érá cода lingurei atêrna în-apoi. Și fiind că zama aceea era din nișce carne grasă de ôie, sburând Țarca se slei seul, și așa a remas lingura acolo. De atunci are Țarca cода lungă și peștrită, pentru că unde a apucat odată a se slei seul pe cода lingurei, alb a remas, ér' unde nu, negru a remas¹⁾

V.

Până aici istorisirile Românilor despre colórea penelor și despre cода Țarcei.

Cred însă că aici este locul să arêtam și acea im-pregiurare, că cele două istorisiri din urmă nu se pot considera ca „legende“ în adevêratul înțeles al cuvên-tului, ci după cum m'am incredințat, ele sunt numai nișce epilóge ale unor povești, epilóge, care se istorisesc în genere în persóna întâi.

Epilóge de acestea întâmpinăm în poveștile ro-mâne nu numai despre pasêri, ci și despre alte animale, ba chiar și despre ómeni.

Mai fiă-care istorisitor seú povestitor încheie legendele sale c'un epilog sarcastic, în care figuréză, afară de pasêri seú alte animale, și unele persóne locale, însemnate prin vre un defect corporal seú și spiritual, care sunt prea bine cunoscute tuturor ascultătorilor.

Un exemplu.

„Întorcându-mé dela cutare și cutare nuntă seú pe-trecere — încheie povestitorul povestea sa — cu v'ro câte-va plăcinte calde, mé întâlnii cu cutare (N.) El cum mé zări ceru să-i dau și lui o plăcintă. Eú mânios, că prea mult mé cicăeșce, luai o plăcintă, i-o trântii în cap, și de atunci a remas /pleșuv... Mai încóce mé întâl-nii cu cutare (N.) Acesta, veđându-mé că rod un ciolan, ce-l căpêtasem și eú dela nuntă, ceru să i-l dau lui. Eú necăjit, apuc ciolanul, îl trântesc de piciorul lui, și... écă pécatul! omul pentru un ciolan a remas și astăđi schiop!“ etc. etc.

Ce se atinge însă de epilogul despre Țarcă trebuie să șcim că el nu este local, ci universal, pentru că, după cum am veđut, se află nu numai la Români din Bucovina, ci și la cei din Transilvania și Ungaria, și este foarte probabil că se va fi aflând și 'n celelalte părți locuite de Români.

Prin urmare, după părerea mea, și trebuie să aibă epilogul acesta óre-care însemnare....

VI.

Am amintit mai sus, că Țarca prin cântecul seú prevesteșce sosirea unor óspeți la casa, în apropierea careia cântă.

Acéstă credință este foarte lătită, nu numai în Bucovina, ci și 'n celelalte țêri locuite de Români.

Români din Ungaria, și 'ndeosebi cei din ținutul Șomcuței-mari, cred că, decă se pune Țarca pe vârful casei și face figură cu cода ei cea lungă, atunci prevesteșce

¹⁾ Cred Rom. de pe lângă Șomcuta mare com. de Dl I. Pop.

că vor sosi óspeți. Și'n care parte e întórsă cu cода, din-tr'acolo vor sosi óspeții.

La acéstă ocașiune, mai ales Româncele dic Țarcei:

Veste bună Sarcă!
Décă e de bine
Adă-o la mine,
Décă e de rău
Du-o la birău!

Când sârcueșce, adică când cântă Sarca, spun Ro-mâni din Transilvania, că prevesteșce venirea unui óspe seú a unei vești, și 'n cătrău îi este cода întórsă, dintr'a-colo va veni vestea seú óspele.

Auđind'o Românul transilvânén sârcuind în apropierea casei sale, dicé:

Hir¹⁾ bun Sarcă,
Hir bun Sarcă.
De-I de bine
A²⁾ la mine,
De-I de rău
De capul teú!³⁾

„Șederea Țarcei pe vârful acoperemêntului — dicé Wilhelm Schmidt în cartea sa despre datinile și credințele române — însemnéză sosirea unor óspeți.“⁴⁾

Asemenea cred și Români din Bucovina. Aceștia încă spun, că decă cântă Țarca dinaintea unei case, seú pe un par, căsenii în scurt timp după acésta vor căpêta óspeți și adică din partea aceea din cătrău bate Țarca cu cода.⁵⁾

Ba, credința acésta o întâlnim și la Români din Muntenia.

Étă ce ne spune Dl. G. Dem. Teodorescu despre dênsa.

„Coțofana, — adică Țarca, — cântând pe par, dá de șcire că va veni o rudă seú că o veselie seú o masă așteptă în ziua aceea pe cel ce-a auđit-o ori a veđut-o.“⁶⁾

Cum că pasêrea acésta prevesteșce sosirea unor óspeți seú a unei vești, se vede încă și din următorul blăstêm:

„Nu mai vine, veni-i-ar numele pe ciorii și pe coțofane!“⁷⁾

Mai departe, cred Români, că decă-l întâmpină pe cine-va Țarci cărâind seú îl însoțesc pe cale, însemnéză un cas de mórte între némurile cele mai apropiate.⁸⁾

Când cântă Țarca în apropierea unei case însemnéză de multe ori și lucru rău, pentru că ea cântă și a pe-ritură.⁹⁾

Aceste credințe din urmă se ved încă și din legenda Românilor din Ungaria arêtată mai sus.

VII.

Afară de acestea, după cum cred Români, mai pre-vesteșce Țarca și schimbarea timpului și a unor evenimente.

Așa ni se spune la țêrá că érna, când se strng multe

¹⁾ Hir ung. veste, espl. trâmățatorului.

²⁾ A = ad'o. La Români din Transilvania se află foarte ade-sorți asemenea prescurtări.

³⁾ Com. de Dl G. Crăciunaș.

⁴⁾ Das Jahr und seine Tage, in Meinung und Brauch der Ro-mänen Siebenbürgens. Hermannstadt 1866 p. 21. —

⁵⁾ Credință foarte lăpită în Bucovina.

⁶⁾ Încercări critice asupra unor credințe, datine și moravuri. Bucuresci 1879. p. 92.

⁷⁾ G. Baronzi. Opere complete. Vol. I. Limba română și tra-dițiunile ei. Galați 1872. p. 86.

⁸⁾ W. Schmidt. op. cit. p. 21.

⁹⁾ Cred. Rom. din Trătașul-vechiu.

Echipagiü japonéz.

Țărci la olală și strigă toate de-odată și fac larmă mare, prevestesc o furtună mare de omăt cu vânt viscolitor.¹⁾

Dacă în dorii de ți sboră numai o Țarcă din cuib, putem ști, că de bună sémă va să plouă; ér decă ies améndouë putem fi liniștiți, că-cî va fi vreme bună.²⁾

Când are să se nască vr'o fómete mare, atunci Țărcile desfac păpușoii de pe țarine și le mănâncă toate grăunțele, lăsând ciuleii goi.³⁾

VIII.

Mai departe, cred Românii, că crerii și ficatul Țarcei uscate bine și pisate, până ce se fac ca făina, decă se pun cui-va în mâncare, aceluî om i se iea odihna; acesta n'are stare și alinare, n'are casă nici masă, ci âmbă ca și Țarca de ici coala, că-cî i se strică mintea.⁴⁾

Economii, ce se ocupă cu stupăritul, cred că primăvara, când stupii sunt aprópe de a se scóte afară, e bine a pușca o Țarcă, a o frige și a o pune sub coșnița stupului. Făcënd acésta, cred ei, că stupul sub care s'a pus Țarca friptă va roi de mai multe ori, va aduna o mulțime de miere, pe scurt că va fi în tótă privința fórté bun.⁵⁾

Caii ce sunt aprinși și tușesc fórté tare, se vindecă în următorul chip. Românii prind adică o Țarcă și fac un foc bun în cuptor; după ce focul arde bine și se scot cărbunii afară, ei aruncă Țarca în lăuntru, până se face tótă scrum.

Atunci o scot afară, o piséză bine și apoi, amestecând făina acésta cu séménță de Stege (lat. Sumex acutus L.) o dau cailor aprinși ca s'o mănânce.

Prin acésta procedură, cred ei, că caii bolnavi în scurt timp se vindecă și nu mai tușesc.⁶⁾

Érăși e datină în unele părți ale Bucovinei de a prinde séu a pușca câte-o Țarcă și a o pune apoi în grajdurile, în care stău vitele, ca să nu se apropie Ucidă-l crucea de vite și să le muncéscă. Spiritul necurat nu se póte învoi cu Țarca, se teme de dënşa. Grajdul, unde se află vre o Țarcă acățată, e curat.

¹⁾ Cred. Rom. din Căndreni com. de Dl. P. Ursul.

²⁾ I. Schinteia. »Scrisórea unui plugar cătră redactor,« publ. în »Ședétórea« an. I. Buda-Pesta 1875 p. 47.

³⁾ Cred. Rom. din Ilișesci com. de V. Ungurén.

⁴⁾ Cred. Rom. din Trănsilvania com. de Dl. G. Crăciunaș.

⁵⁾ Com. de Dl. I. Pop.

⁶⁾ Datine Rom. din unele părți ale Bucovinei.

Acésta datină și credință se vede că e fórté respândită pîntre Românii din Bucovina, pentru că și eü am vėdüt la mai multe grajdiuri câte o Țarcă animată.

IX.

Ori cui îi este cunoscut, că Țarca e o pasere fórté neastémpérată.

Românul țeran, a cărui ochi fórté ageri nu perd nimic din vedere, observând acésta și vėdënd că mulți dintre semenii sėi posed câte ce-va din însușirile acestei paseri, nu se pot răbda de a nu-i batjocuri poreclîndu-i »Țarcă.«

Astfel pe bărbații lungi în picióre, cariî merg prea iute și tot sar încolo și'ncóce, Românul îi numeșce »Țarcoi« séu »Sărcoi« și »Țarcă« séu »Sarcă«.

Asemenea pe femeile limbute, cărora le âmbă gura prea des, le poriclesc »Țărci« și se ȓice că »le âmbă gura ca și la Țărci.«¹⁾

Mai departe merită a fi însemnat că ómenilor ce se lasă prea mult a fi poftiți, rugați li se spune că »se coțofănesc«. Adeseori aúđim pre Românii din Bucovina ȓicënd: nu te coțofăni atâta! adică: nu te lăsa a fi mult îmbiat, nu te lăsa mult poftit, rugat....

Numele »Coțofană«, după cât sciü eü, nu este cunoscut poporului român din Bucovina, dar verbul »coțofăni« este fórté respândit. Dovadă despre acésta, afară de vorba de tóte ȓilele, avem și următórele versuri, pe care le reproducem dintr'o satiră poporală despre țigani, culésă în satul Căndreni:

Cănă era cióra barză
Tot venia la noi la varză,
De când s'a coțofănit
Nici la curechiü n'a venit.

Mai rar se aude verbul »sărcăi« cu înțelesul de: a cânta.

În fine e de mirare că poporul, fără să fi âmblat la școlă, fără să fi învățat carte, șcie și aceea, că Țarca se ține de genul Ciórelor.

Étä cum o esplică el acésta!

Țarca e făcută din cióra — ȓice el — din ném de cióra, pentru că sună la glas ca și cióra, âtâta numai că are códă mai lungă și e peștriță la pene.

S. Fl. Marian.

¹⁾ Com. de Dmonit I. Pop; G. Crăciunaș și dict. de S. Frăncu.

Când ai ști...

Când ai ști câte suspine
Peptul meu aü sfășiat,
Câte lacrimióre line
Ochiul meu trist a vėrsat,

Ah! atunci póte, copilă,
Póte și tu-ai suspina,
Și o lacrimă de milă
Póte ochiu-ți ar vėrsa.

Și suspinul tėu, copilă,
Pe-ale mele le-ar curma,
Și o lacrimă de milă
Pe-ale mele le-ar svėnta.

Uitat.

Părăiașul jos în vale
Șerpueșce murmurând,
Eü adânc pėtruns de jale
Sus pe stâncă stău plăngënd.

Și gândindu-mé la tine
Mé întreb încetișor:
»Cugetă óre la mine
Ângerașul ce ador?«

Jos sub stâncă se aude
Șopotind micul isvor
Cum din fugă îmi răspunde:
»Te-a uitat de multișor!«

Portretul ei.

Doi lucéferti, două stele
Sus pe cer am căutat,
Dar ca ochii dragei mele
Aşa stele n'am aflat.

Într'o mândră grădiniţă
Flóre dulce-am căutat,
Dar ca dulcea ei guriţă
Aşa rosă n'am aflat.

Cufundat în visuri line
Între ângerii am privit,
Dar, copilă, eu ca tine
Ânger candid n'am găsit.

A. J. Rodon.

Viorele.

Conversaţiune.

Rătăcim pe câmpul veştejît, pe care numai ici colea
se înfîdea câte-o pată albă de nea, ascunsă prin ripi din-
aintea raşelor sôrelui, şi fredonam cu indiferenţă cupletul:

Florî cere copila,
N'am de unde-i da,
Vino primavéră
A o mângăia!

Şi eu doriaam tare sosirea primăverei, aveam dureri,
pe care numai frumseţa naturei m'ar fi putut face a le
uita; şi am ieşit sub raşele mângăitoare ale sôrelui, ca să
mă scap de grijile, ce mă apăsau, să-mi alin în cât-va
durerile. Dar chiar această împregiurare îmi aduse de-odată
mai multe cugete, ce se iviau şi dispăreau lăsând loc altora,
ca undele şoptitoare ale rîului şerpuitor. Acestea erau însă
cugete mai dulci, mai blânde; era jocul inocent al închi-
purrei. În totă frunza veştejîtă vedeam câte-o lacrimă
vêrsată pe altarul amorului nefericit, şi în tot murmurul
auşiam şopte lainice, şoptele umbrelor gloriose de pe
câmpul libertăţii!

O, dulce vis poetic!

Voiam să întreb frunza, ce simte când móre? sêu
ce-î şopteşte raşa sôrelui, când o trezeşte, şi-o reînviă?
Doriaam să înţeleg limba paserilor, să pëtrund cântecul
lor; apoi mă întorceam éraşi cătră inima mea şi o liniştiam,
că-cî ea nu avea repaos. Când éta un mic fluture apare
tremurând pe straturile recorose ale atmosferei; sêrmane,
şi tu ai greşit timpul, te-a deşteptat din somnul têu o
raşa caldă, şi-acum te lasă părăsit!

— Şi, de ce colóre a fost cel d'întăiu fluture al pri-
măverei? — vor întreba pôte graţiosele cetitoare ce au un
interes atât de viu pentru colóri, şi cum să nu, colorile sunt
frumose şi femeia se interesază de tot ce e frumos.

— Décă nu mă înşel, el a fost de colóre ruginiă —
şi Românul bêtrân dice, că în anul acesta vom avea prisos
în grâne.

Bietul om speréză, crede şi se fericeşte!

Dar fluturaşul meu sbura şi nu prea, nu-î priia vieţa
de loc; s'ar fi înălţat la sôre, ca să se încăldéscă de focul
lui ceresc, dar aripile-î erau prea debile, abia-l puteau
purta; ar fi ramas prin atmosferă, dar aerul era prea rece,
şi vântul îşi bătea joc de aripiorele lui smăltate, s'ar fi
lăsat pe pământ, dar aici nu găsia nici o flóre, că-cî acestea
încă visau adurmite. Ba, erau viorele, dar acestea sunt
modeste, trăsesc ascunse, se tem de fluture şi de sôre că-cî
amëndouî sunt sburdalnici, le sărută şi se duc! Décă nu
mă credeţi ascultaţi legenda frumoasă a viorelei, si vè
veţi convinge. Éta-o:

— Era odată un împérat, care avea o fată frumoasă,
mai dalbă că dorile inocente, mai adorabilă ca chipul
ce-a putut produce vre odată penelul artistului etern în
estasil sêu amoroş; şi avea mulţi peţitori şi curtesani, dar

ea nu şcia, ce e amorul, nu voia să şcia. Dintre toţi mai
mult o peţia însă mândrul sôre, deşi el n'a putut-o vedea
nici odată, dar îi spunea dorile şi amurgul, care o numiau
soră; îi spunea florile, care-î diceau flóre. Sôrele cercă,
să o pôtă vedea cel puşin odată! dar îndeşert, fetiţa era
cu minte, se şcia păzi. Odată însă, când ea era în grădină
în dorî de diuă şi vorbea cu crinul alb în limba florilor,
éta sôrele isteţ îşi aruncă ochiul sêu, pe furiş, pe sub
pêrul de aur al aurorei, asupra stîului feciorei, şi, o minune,
fetiţa ruşinosă îndată se ascunse sub crinul alb, şi se pre-
făcu într'o frumoasă viorică.

Ce flóre dulce la privit este şi ađi viorica, ce flóre
plăcută la miros, ce colóri blânde are ea! Apoi cât de
scumpă e amantului, care pôte să adune din primele vio-
rele ale primăverei un buchet frumos, de colóre a ochilor
melancolici ai amantei sale, şi la miros ca suspinul uşor
ce se furişeză din sinu-î fecioresc; apoi să i-l întindă tre-
murând şi cu inima palpitândă, ca preotul ce aduce sacri-
ficiu nepătat madonei sale.

Eu nu culeg viorele, că-cî nu iubesc — sêu mai
bine dis n'are cine să mă iubéscă — şi apoi... apoi ochii
negri nu sunt viorii.

Dumneşeu, după ce a fost format în chipul femeii
buze, ca trandafirul înrouat, ce-abia se desface sub primă
raşa inocentă a aurorei, după ce i-a fost dat o faţă ros-
albă şi-un sîn încântător, stătu pe gânduri că ôre ce să-î
mai dăruéscă pentru ca să o facă a întrece tôte frumseţile
esistente; şi i-a dat ochi negri sêu viorii, după cum
vè place!

Atunci ziditorul şi-a admirat făptura sa! ér bietul
muritor se teme mai tare de raşele înflăcărâte din ochiul
femeii, decât de raşele sôrelui. Că-cî ochii negri te ră-
pesc cu sêlbătacie, precum păcatul negru te răpeşte, şi
în fundul infernului îţi descopere plăcerea raiului; te iubesc
şi apoi te lasă. Ochii viorii sunt mai blândi, te încântă
duios cu o plăcere delicată, amorul lor e mai durabil.
Amor, ce se naşte pe ne-aşteptate, dar are flacări eterne.

Câte-o lume magică pörtă în lucrórea sa ochiul
femeiesc.

Un ânger, ce-ţi apare cunoscut din visurile nevi-
novate, te iea de mână şi te légănă pe nori aşternuţi cu
flori, însă îţi arată tot de-odată şi abisul, de care eşci
ameninţat.

Un tesaur misterios e ochiul înflăcărât al feciorei
amoroş! Frică şi amor, fior si plăcere te cuprind de-odată
pe ne-aşteptate, şi în fine orbita ta se aprinde, ochii tăi
sécă, ér inima îţi sparge peptul şi nu şci de visezi sêu
eşci deştept!

Să nu cauţi des, muritorule, în ochiul de femeia, că-cî
acela e format din foc ceresc, şi al têu din materiă arşé-

tóre; ér focul consumă materia și o prefăce în cenușă. Acésta s'ar lăsa bueros pe aripile vântului, decă nu o-ar atrage gravitatea pământului; și așa caută să retăcești pe câmpul vestejit spre a-ți căuta un balsam, o frunză vindecătoare pentru ranele, ce ți-au cauzat ochii negri.

Până când âmblai eu să-mi aflu léc de dorul inimei, fluturașul meu sburase, dispăruse! Veđi, viorică, nu l'ai primit în sînul teú, și el a murit părăsit, ér tu vei avea să dai sémă de un sufet în cealaltă lume!

Blagiú 1880.

Teodor Bota.

V a r i e t ă ț i.

Principesa Stefania. Logodna principelui de corónă cu principesa Stefania a produs o emoțiune veselă în tot statul austriac. Acésta bucuria este produsă nu numai prin înclinarea nealterată a poporului austriac pentru familia sa domnitóre, ci și prin alegerea unei mirese din dinastia belgiană, una dintre cele mai liberale și populare, o nepótă a aceluí Leopold, pe care contimporanii sêi îl numiaú înțeleptul, ér istoria îl chiamă cel mare.

Principesa Stefania încă n'are istoriă, precum nici rosa, care abia și-a deschis craterul la rațele sórelui. Ea este încă un boboc, apêrat până acuma de o mână îngrijitóre în contra furtunei și a vântului, sub ochiul iubitor al mamei, sub scutul puternic al tatălui. Viéta ei s'a scurs liniștită și fericită aci în castelul dela Brusel, aci în verdele Laeken. Viéta ei publică a n'ceput în momentul, când în parcul dela Laeken a dat mâna tinêrului archiduce Rudolf și i-a promis de a fi a lui pentru viéta, în zile bune și rele, liniștite și furtunose. Din momentul acela, când Stefania de Belgia deveni Stefania de Austria, ca prin farmec copilul s'a făcut fecióră. Deul Amor a mai serbat un triumf, triumf egal în colibe ca în palate. Unirea principelui de corónă al Austriei cu o principesă din téra aceea, care a fost mult timp sub domniă austriacă, se pare încâtva justificată prin istoriă, precum se arată politice fórte înțeleptă, deși nu e precugetată. Dar, după cum se șciă, în state loviturile cele mai magistrale sunt de ordinar acelea, care nu ies dintr'un plan rumegat adênc. Epoca căsătoriei și locuința nouei părechi încă nu sunt hotărîte. Cununia se va face póte cătră finea verii, póte numai în primăvara venitóre. Martorul lunei de miere va fi Laxenburg, unde a petrecut și împêratul Francisc Iosif, séu Salzburg.

Dar ori unde se va afla tinêra păreche, póte fi sigură de iubirea poporului. Primirea entusiastă ce i-a făcut Praga archiducelui Rudolf și rezoluțiunea reuniunei de cântări din Viena de a face o serenadă principesei Stefania în ziua nașcerii mirelui ei, sunt probe eclatante despre spontaneitatea entusiasmului poporațiunei întregi a Austriei.

Fiă fericită acea păreche, ca să-și póta ferici și poporul ei.

Ca încheiere vom împărtași un episod din viéta principesei. O nepótă a renumitului învêtat Simrok, Fanny Brossel, conduse împreună cu ficia ei educațiunea principesei Stefania, mirésa principelui nostru de corónă Rudolf. Intr'un articol atrăgêtor din „Ueber Land und Meer“, descriă dómna Brossel viéta principesei, din care estragem următorul episod: Chiar finisem pe „Guilelm Tell“ cu principesa Stefania, pe care l'am cetit schimbând rolele. Atunci îi istorisii pentru prima óră despre puterea și mărirea casei Habsburg și însemnătatea imperiului austriac. Astfel veni vorba asupra împêtatului de acum al Austriei. Cercarăm să esplicăm principesei, ce mare problemă este de a fi domnul și dómna unuí astfel de imperiú, ce cultură seriósă a spiritului și a inimei este de lipsă, pentru a o împlini cu demnitate. Ochiul tinerei copile străluci și ea strigă cu entusiasm: „Cuvintele d-tale nu vor fi pierdute, vei vedea, odată, când voiú fi mare, va fi problema mea de a procura fericire și binecuvêntare tuturor din apropierea

mea. Voiú căuta a-mi căstiga amici adevêrați, cari se bucură de tot ce e nobil și frumos. De sigur voiú face tóte, precum m'ai învêtat d-ta, pentru ca toți să mă póta iubi cu adevêrat.“ Pe când vorbiam noi astfel veni un lacheú și ne aduse Revista: „Ueber Land und Meer.“ Printr'o ciudată coincidentă chiar în numărul acela se afla un portret al principelui Rudolf în costum de pădure întorcându-se dela o vênătoare de vulturí. (Nro 40 an 1878). Atunci veđu tinêra principesă pentru prima óră chipul logodnicului ei de acum, eu i l'am arêtat mai întâiú. Mai nainte nu auđise nici odată despre el, nu veduse nici odată chipul lui. Tot ce se raportéza, că l'ar fi vedut mai nainte, este fals. Principesa Stefania n'a părăsit Laeken, decăt odată în același an pentru a petrece cu mine o sêptemână în Ostende. Am tot avut presimțirea că acest fecior de împêrat va lua odată pe scumpa nóstră copilă, și astfel profitarăm cu bucuria de ocaziunea, de a vorbi tot lucruri bune și frumoșe despre el, ce ștudii serióse a făcut, cum căstiga inimile tuturor prin afabilitatea sa, și că își va alege de soçiă numai o principesă, care-i va semêna în simțeminte. Mai mult nu cutezam să-i spunem. Principesa se uită la chip cu interes și nici odată n'a uitat acea diminêță. De multe ori am auđit după aceea din gura ei cuvintele: „Ah da, acestea mi le-ai spus în acea frumoșă diminêță în fasaneriă, când mi-ai arêtat chipul archiducelui Rudolf.“ Să fiă iubita principesă tot o soçiă iubitóre pentru nobilul principe, ér acésta înaltă păreche o binecuvêntare pentru frumoșa ei țéră, pentru ca încă în timpurile cele mai depártate să se numescă cu iubire si adorare numele lui Rudolf și al Stefaniei.“

Notițe economice. — Pomadă escelentă pentru creșcerea pêrului. Topește mêduvă de boú și uleiú prospêț de alune în așa numitul „bain marie.“ Apói mestecă-le bine cu o furculiță de lemn, adăogênd câteva picături de rum vechiú și tot atâta esență de China, fără vre o apă mirositóre. Cu acésta pomadă unge-ți pêrul în tótă séra înainte de a te culca; tot așa vêrfurile lui, de câte ori te-ai tuns.

— *Ceai de Cacao.* O beutură fórte sănêtosă se póte prepara din cojile de Cacao, care se află la cofetari. Fierbe o mână de astfel de coji cam în 8 tase de apă în decurs de 15—20 minute, strecură lichidul, îndulcește-l cu zahar și adaogă smêntêna câtă vrei.

Deslegarea giciturei de șah din N-rul 10 este:

Ce tot fugi, iubito? Ce te-ascunđi de mine?

Când cunoșci prea bine, că eu te iubesc;

Viéta și plăcerea, tóte fără tine

Sunt nișce principiuři ce mă otrăvesc.

Deslegare nimerită primirăm dela D-nele și D-rele: *Aristița Aslan* din București; *Sofia Jul. Mureșan, Marița O. Soreșcu, Susana Stoian, Aneta Stoian* din Brașov; *Emilia Oneiu n. Ciavoschi* din Usdin; *Cornelia Lasarić* din Deva; *Elena și Eugenia Dimitriú* din Brașov; dela Dnit: *Parascheva* din Ploesți; *J. Runcan* din Reșinari; *A. Frateș* din Satulung; *G. Dragă* din Cilu; *V. Harșan* din Sibiu; *D. C. Jonescu* din Brăila; *N. Popovici* din B. Comloș; *E. Micu* din Arad; *D. Juga* și *Tr. Dimitriú* din București; *G. M. Zănescu* din Brașov.

Cu numărul de față se încheie al doilea pătrar de an, Ianuarie—Martie. Condițiunile de abonament se ved în fruntea foii.